

УНИВЕРЗИТЕТ “СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ,СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

Република Северна Македонија
Универзитет “Св.Кирил и Методиј“ во Скопје
Факултет за физичко образование, спорт и здравје
СКОПЈЕ

Пријемот:	13.10.2021		
Орг. број:	02	10071	1 /
		должност:	

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА
НА ДЕКАНОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО
ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ, ПРОФ. Д-Р
ЛЕНЧЕ АЛЕКСОВСКА ВЕЛИЧКОВСКА, ЗА
ПЕРИОДОТ ОД СЕПТЕМВРИ 2020 ДО
СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

СКОПЈЕ, 2021 ГОД.

Врз основа на Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, го поднесувам извештајот за работата на функцијата декан на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје за периодот од септември 2020 до септември 2021 година.

Врз основа на програмата за работа за наредниот период, која од моја страна беше понудена при мојот втор избор за декан на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје од Скопје, беа реализирани голем дел од предвидените активности и тоа:

УПИСНА ПОЛИТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ

Поради својата атрактивност и се поголемата свест кај сите нас за значењето на физичката активност како биолошка, а подоцна и социјална потреба која директно е поврзана и влијае врз здравјето на луѓето, како и поради поддршката на државата за развој на спортот во Р. С. Македонија, во последните неколку години интересот за упис на нашиот Факултет постојано расте. Овој тренд треба да продолжи и во иднина, но тоа истовремено претставува голема обврска за менаџментот и наставниот кадар, кој треба соодветно да одговори на овој предизвик.

За да се задржи и подобри ваквиот тренд, Факултетот перманентно преку целата година да работи на привлекување нови студенти.

- За таа цел Факултетот во континуитет ги ажурира следните ВЕБ СТРАНИЦИ:

- <http://www.ffosz.ukim.edu.mk/> (Страница на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје)
- <http://www.pesh.mk/> (страница на научно списание - RESEARCH IN PHYSICAL EDUCATION, SPORT AND HEALTH)
- <http://www.kondicija.pesh.mk/> (страница на стручно списание КОНДИЦИЈА)
- <http://conference.pesh.mk/> (страница на Научната конференција)
- <https://www.facebook.com/ffk> (Фејсбук фан страна)
- <http://www.kontinuirano.pesh.mk/> (Страница специјализирана за континуирно усовршување на наставниците)
- <http://www.erasmus.pesh.mk/> (Страница на програмата Erasmus)

- Покрај Отворените денови(online) на Универзитетот, Факултетот продолжи активно да ја реализира започнатата акција за отворените средби со идните студенти и нивните родители, претставувајќи ги сите содржини на факултетот, поврзани со условите за студирање, наставните планови, можноста за

продолжување на образованието, вработувањето и др. Најголем број од активностите се реализираа online.

- На WEB-страниците на Факултетот, постојано се ажурираат информациите кои се поврзани со уписната политика на факултетот: начинот на електронско аплицирање, квотите за секоја насока одделно, уписните рокови, како и потребната документација за упис.
- Продолжи активноста за презентација на Факултетот во средните училишта во Скопје и другите градовите од нашата држава со online презентација. Покрај усната и видео-презентацијата, на заинтересираните ученици им се делеше пропаганден материјал, флаери и водичи (информатори) за студирање физички , но и со користење на неколку електронски платформи zoom и microsoft teams поради пандемијата со Корона вирусот.
- Преку Федерацијата за училишен спорт, Факултетот беше присутен на сите спортски настани поврзани со училишниот спорт, секако колку што дозволуваа условите за практични изведби.
- Преку Универзитетскиот спортски сојуз и Катедрата на нематични факултети за физичко образование, спорт и спортски менаџмент наставата сериозно, квалитетно и посветено ја реализираавме online. Бенефитот беше огромен, не само што вежбаа студентите туку вежбаа и нивните родители, деца вежбаше цело семејство. И во оваа пандемија успешно се справивме и прилагодивме на новонастанатата ситуација. Во мисија сме и поинатаму да создаваме здрави спортски навики за подобро здравје и физичко и ментално. Европската комисија постојано укажува и препорачува за поголема системска и планска физичка активност. Што е предуслов за здрава академска младина. Затоа од целата професорска фела баравме да се подигне свеста за универзитетско спортување. Студентите се изјаснија дека сакаат да вежбаат за нивното здравје и социјализација. Факултетите кои подржаа предметот спорт и здравје да стане задолжителен со 2 кредити покажаа вистинска визија и чувство токму за просперитет на нивната Институција и студентите од УКИМ.
- Преку афирмирани спортски експерти, професори и спортисти кои дипломирале на нашиот факултет, во текот на изминатата година Факултетот беше презентиран во многу електронски и печатени медиуми.
- Факултетот се вклучи и во изработка на новите наставни планови за прво и четврто одделение. Експертите од нашиот Факултет успешно внесоа нови современи содржини за учениците

прилагодени на нивната возраст, а следејки ги новите образовни концепти. Во програмите е внесено тестирање на учениците со цел да се нотираат нивните почетни перформанси, следи имплементација на новата програма во текот на годината и на крајот на учебната година повторно ќе се тестираат. Така ќе го видиме и ефектот од новата, а веќе третта година Тандем настава по физичко и здравствено образование. Со новата реформа доколку правилно се следи програмата, може за 5 години од резултатите од проценка на моторичкиот развој да се изработат нови нормативи и стандарди на Македонските деца со свој патентиран производ или батерија на тестови назначен како Макфит. Успеавме квалитативно да се наметне здрав животен стил кај најмладите со надеж дека возрасните ќе учат од нивните спортски навики.

Во учебната 2020/2021 година на сите три нивоа на студирање запишавме:

- прв циклус студии на насоката физичко и здравствено образование - редовни 89 и 27 вонредни
- прв циклус студии на насоката за спортски тренери - 25 вонредни студенти
- втор циклус студии - магистерските студии по кинезиологија - 2 студенти
- втор циклус студии - магистерските студии по спортски менаџмент - 2 студенти
- втор циклус студии - магистерските студии по спортски туризам 3 студенти
- трет циклус студии – 4 кандидати на докторските студии по кинезиологија

НАСТАВА

Наставата како една од основните задачи на сите наставно-научни и соработнички кадри, успешно се реализира, со висок и професионален интензитет. Во моментов, Факултетот работи во супстандардни услови, кои ни од далеку не ги задоволуваат основните критериуми неопходни за успешно реализација на наставата. Со безрезервниот ангажман на целиот наставен кадар, наставата и наставните содржини успешно се реализираат во целост. Оваа година се соочивме и со Пандемијата Ковид19, но наставата се одвиваше преку електронска комуникација многу креативно со видео презентации речиси на сите содржини дури и методските постапки за учење на соодветните моторички вештини. Некои практични предмети комбинирано (со физичко присуство и online) почитувајќи ги протоколите од комисијата за заразни болести многу креативно и успешно ја реализираа наставата. Наставниот кадар брзо и експедитивно се вклопи во новонастанатата ситуација.

На крајот од учебната година во Мај и Јуни наставата и испитната сесија се одвиваше со физичко присуство. На крајот на јуни успешно се реализираше и практичната настава по предметот логорување и планинарење, на која присуствуваа околу 120 студенти во две смени. Истата се изведе во Охрид покрај Охридското езеро во шатори, почитувајки ги препораките на комисијата за заразни болести.

На Медицинскиот факултет на Институтот по анатомија се реализира теоретската настава по предметот функционална анатомија.

Се надеваме дека сите овие проблеми ќе бидат надминати со новата административна зграда, чија изградба е во тек.

Голем број од наставниот кадар и техничко-административните лица се пред пензионирање и ќе се соочиме со наставен и административен колапс. Затоа алармираме до МОН и Министерството за финансии да ни обезбедат вработувања за испразнетите места.

Покрај погоре искажаното, Факултетот ги реализираше следните активности:

- Практичната настава по предметите скијање 1 и 2, не се реализираше поради Пандемијата и истата се одложи за наредната година.
- Практичната настава по предметот логорување со планиарска турка успешно се реализираше со физичко присуство во Охрид, секако почитувајки ги препораките за јавното здравје.
- Продолжи со квалитетното и навремено ажурирање на редизајнираната WEB страна на Факултетот, со што во голема мерка се зголеми и информирањето на студентите и наставниците за сите прашања поврзани со наставниот процес (распоред на часови, испити, колоквиуми, информации за теренска настава, резултати од колоквиуми, испити, пријавување и заверка на семестри др).
- Во насока на подобрување на техничката опременост за изведување наставата, континуирано се врши набавка на потребната опрема , како и останата компјутерска техника.
- Подобрена е материјалната основа за изведување на практичната и теоретската настава на секој предмет.
- Унифицирани се обврските кои произлегуваат од примената на ЕКТС, како во однос на правата така и во однос на обврските за секој предмет поодделно и детална анализа на досегашното работење по моделот на ЕКТС.

- Педагошката пракса на студентите од насоката спорт се реализира во повеќе спортски клубови, но под посебни услови поради Пандемијата.
- Изборните предметни се атрактивни за студентите на Универзитетот (на листата изборни предмети на УКИМ) и во изминатиот период се реализирани во целост.

НАСТАВА КОЈА ЈА РЕАЛИЗИРА КАТЕДРАТА ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И СПОРТСКИ МЕНАЏМЕНТ

Во составот на Факултетот од 1992 година е и Центарот за физичко образование, кој според Правилникот 278 од 04.02.2014 година е внатрешна организациона единица на Факултетот.

Центарот за физичко образование реализира настава по физичко образование и спортски активности за студентите на сите факултети на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј". Предметот Спорт и здравје стана задолжителен, изборен или факултативен предмет во прва година на сите факултети на УКИМ. За потребите на наставата од овој предмет и за развој на универзитетскиот спорт Владата на РМ изгради голема спортска сала во кампусот на УКИМ. Со горенаведеното, се отвари реална можност за комплетно реорганизирање на наставата по физичко образование, како и можност колегите кои работат во центарот да бидат избрани во соодветни научни звања.

Врз основа на член 110, од Законот за високото образование (Сл. Весник на РМ бр. 82/2018), Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 78-та седница одржана на 28.5.2019 година, ја донесе одлука за основање на организациона единица Катедра за физичко образование, спорт и спортски менаџмент на нематичните факултети во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Катедрата се формира за следните наставни предмети: Спорт и здравје и Организација и рекреација.

Наставниот процес по предметот Спорт и здравје во првиот и вториот семестар во учебната 2020/2021 година заради ситуацијата со пандемијата од Ковид-19 и дадените напатствија од надлежните институции и матичните факултети во целост се одвиваше online, односно преку две платформи, Zoom и Microsoft teams.

Во зимскиот семестар наставата по предметот спорт и здравје ја посетуваа 2098 студенти во првиот семестар на нематични факултети во склоп на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје, додека во летниот семестар наставата по предметот спорт и здравје се изведуваше со 1275 студенти кои уредно ја посетуваа наставата по предметот спорт и здравје на нематични факултети во склоп на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје.

Согласно курикулумите на матичните факултети и предвиденоста на часовите по предметот Спорт и здравје во целост беа реализирани сите наставни содржини и број на часови на опфатените факултети.

Врз основа на бројот на одржани часови и групи за летниот семестар се изгответи и финалните Извештаи за секој факултет одделно на кои се изведуваше настава по предметот Спорт и здравје во овој семестар и истите се доставени до факултетите кои се верификувани и прифатени од страна на продеканите за настава и уредно се предадени и архивирани на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.

Вкупната бројка на студенти кои ја посетуваа наставата по предметот Спорт и здравје во учебната 2020/2021 година на Универзитетот "Св Кирил и Методиј", изнесува 3 373 студенти во двета семестри.

Факултетот во соработка со Катедра за физичко образование, спорт и спортски менаџмент на нематичните факултети започна да ги реализира студентските спортски игри на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, во Март-Мај 2020. Но истите поради пандемијата беа прекината на самиот почеток. Сепак со голема заложба на професорите се одржаа натпреварите во индивидуалните спортови.

Универзитетскиот спорт е најголем амбасадор на еден реномиран Универзитет. Со спортом и физичката активност промовираме припадност, заедништво, толеранција и социјализација. Затоа се надеваме во иднина свеста кај академската јавност ќе оди во нагорна линија и предметот спорт и здравје ќе се унифицира на сите факултети како задолжителен предмет со ист број на кредити. И се надеваме дека Универзитетската спортската сала оваа година ќе се отвори и стави во функција.

СТУДЕНТИ

Дејноста и постоењето на факултетот се првенствено насочени кон едукација на студентите, а ресурсите со кои располага Факултетот овозможуваат успешна едукација на студентите на трите циклуси на студирање. Сите активности се насочени кон реализација на потребите и барањата на студентите кои се поврзани со нивната едукација. За таа цел:

- Факултетската управа активно соработува со студентската организација на Факултетот, во однос на реализацијето на наставата и повратните информации од студентите за квалитетот и недостатоците во наставниот процес.
- Деканот, продеканите и деканската управа имаат приемни денови за студентите, на кои се дискутира за сите проблеми поврзани со наставниот процес, како и за можностите за негово унапредување.
- Студентите активно учествуваат во управувањето со факултетот, а посебно за прашања од нивен интерес;

- Факултетското собрание на студентите активно учествува од аспект на обезбедување на соодветни материјални и просторни услови за работа и во однос на потпомагање на сите нивни активности (спорчки активности, научно-истражувачки и апликативни проекти, промотивни кампањи и др.);
- Воведена е електронска евидентија на студентите и целосно е имплементиран *Iknow*-системот. Воведена е и реализирана електронска настава преку електронските платформи *zoom* и *microsoft teams*
- Голем број студенти се вклучени во научно-истражувачки и апликативни проекти, како можност за развој на нивните компетенции за иновации.
- Нашите студенти активно учествуваа во реализацијата на севкупниот Универзитетски спорт (организација и реализација на студентските спорчки натпреварувања),
- Стимулирана е размената на студенти преку постојните европски фондови, програми и проекти (*Erasmus*), како и учество во други форми на билатерална размена со одредени институции во земјава и странство.
- Студентите се навремено информирани за сите семинари и работилници кои ги реализира Факултетот, со што се создадени услови за нивно активно учество.

СТУДИСКИ ПРОГРАМИ

Додипломски студиски програми

Моментално на нашиот Факултет додипломската настава се изведува за две студиски насоки (физичко и здравствено образование и спорт). Реакредитацијата на двата наставни плана и решенијата за работа за наредните четири години се добиени во 2017 година, така што уписите на студентите за учебната 2020/21 година се вршеше во согласност со реакредитираниите наставни планови. Оваа година Факултетот почна со реакредитација на програмите од прв и втор циклус студии. Рекредитацијата по студиските програми треба да ги добиеме за наредната 2021/22 година и истите ќе важат во наредните 5 години.

Факултетот е во фаза на изготвување на нови студиски програми:

- адаптирано физичко образование
- физичко образование и спорт за безбедност и одбрана

- спортски менаџмент
- спортско новинарство
- спортска рекреација
- кинезитерапија
- спорт и туризам
- здравје и фитнес

За остварување на оваа цел мобилизиран е целиот потенцијал на Факултетот. Со ова во целост ќе се вклучиме во тенденциите на високото образование во развиените Европски земји. Се разбира, истите се изготвуваат во согласност со принципите дефинирани со Болоњската декларација, што овозможува нивно препознавање во глобалниот Европски образовен систем.

Постдипломски и докторски студии

Постдипломските и докторските студии на нашиот Факултет се реализираат по моделите 4+1+3 и 3+2+3.

На вториот циклус студии функционираат 5 акредитирани програми:

- наставен план по кинезиологија во траење од една година (два семестри);
- наставен план по кинезиологија во траење од две години (четири семестри), истата е во мирување и ќе ја акредитираме повторно наредната година.
- наставен план по спортски менаџмент во траење од една година (два семестри)
- наставен план по спортски менаџмент во траење од две години (четири семестри), истата е во мирување и ќе ја акредитираме повторно наредната година.
- Наставен план за спортски туризам во траење од една година(два семестри);
- Нов наставен план за спортски туризам во траење од две година(четири семестри), ќе поднесеме акредитација наредната година.

Исто така, во постапка е изготвување на нови студиски програми како и студиски програми за специјалистички студии, како важен сегмент за поврзување со практиката.

Како важен сегмент е аплицирањето на одредени научни проекти кои се во функција на постдипломските и докторските студии т.е. преку кои кандидатите активно се вклучени во студиите.

Обезбедивме нова научноистражувачка опрема која треба да го подигне нивото на овие студии.

Нашиот кадровски потенцијал во целост одговора на барањата кои произлегуваат од овој вид студии, но за подигањето на нивото голем придонес имаат и визитинг професорите, експерти од дадени области, кои се активно вклучени на првиот и вториот циклус студии.

За третиот циклус студии (докторски студии) постои голем интерес, особено од странските државјани. Факултетот е успешен и по бројот на ментори во изминатите години. Во иднина Факултетот треба да направи стратегија и менаџирање на подигнување на стандардот за објавување на трудови релевантни за менторство. Иако сме на врвот на Универзитетот по бројот на ментори од една институција.

Факултетот направи линк со докторските студии во регионот, Европа и Светот за размена на наставниот кадар и создавање на заедничка нова програма на трет циклус со некој реномиран универзитет.

Пренос на ЕКТС кредити од студиска програма, продолжување и завршување на докторските студии преку реализација на мобилности на студентите на други високообразовни институции, каде има сродна студиска програма и ќе се реализира преку аплицирање на програмите за студентска мобилност (Ерасмус, ДААД,), во согласност правилата за мобилност на студентите на УКИМ. Мобилноста се обезбедува и преку научноистражувачки проекти (ФП7, Хоризон 2020 итн.). Притоа, особено значајна е можноста за мобилност на студентите во текот на нивното студирање заради користење на различни извори при спроведување на самостојното научно истражување, преку истражување на литература на други универзитетски библиотеки, работа во развиени лаборатории и научни центри при други универзитети/факултети или користење ресурси на други факултети со компатибилни студиски програми.

Факултетот за физичко образование, спорт и здравје како организатор на студиската програма, презема повеќе активности и механизми преку кои се одржува квалитетот на наставата, како на пр.

- континуирана евалуација, надворешна евалуација и самоевалуација, како и анонимна студентска анкета.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И ИЗДАВАЧКА ДЕЈНОСТ

Покрај основната дејност, втора дејност на Факултетот е научноистражувачката дејност, во која се реализираат фундаментални, развојни и применети истражувања.

Факултетот во соработка со Бирото за развој на образованието на РМ, Македонскиот олимписки комитет и Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", беа добиени проекти во кои се вклучени поголемиот дел од научноистражувачкиот потенцијал на Факултетот.

- Состојбата на нутритивниот, постуларниот и моторичките способности кај учениците од раната училишна возраст кај учениците од Општина Богданци.(истата е во тек)
- Обука на одделенските наставници вклучени во тандем наставата по физичко воспитување
- Континуирана едукација на професорите по физичко и здравствено образование, спорт и спортски активности.
- Лиценцирање во спорот
- Омасовување на спорот на младите
- Омасовување на жени во спорот
- Борба против допингот во спорот – Европска конвенција за борба против допингот во спорот
- Спречување на насилиство на спортските терени – Европска конвенција за спречување на насилиството на спортските терени, осбено на фудбалските натревари
- Перманентна едукација во спорот – стручни лица
- Двојна кариера на спортстите
- Проект од Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Социјална инклузија преку спортување на УКИМ за лица со попреченост (СИСЛПП), 2020 година

Во соработка со повеќе општини од Скопје, спортски федерации и невладините организации, реализирани се повеќе проекти:

- Наставник по физичко образование за учениците од одделенска настава

Во соработка со амбасадите на Холандија, САД и Франција и невладино здружение ТАКТ реализирани се проектите:

- Обединети преку спорт
- Жената во спорот
- Зајакнување на жените преку спорот
- Поттикнување на жени претприемачи во спортската индустрија

Ваквиот тренд треба да продолжи, а за таа цел треба да се превземат одредени стимулативни мерки кои би оделе во следниве насоки:

- Набавената научно-истражувачка опрема се искористи за мерење и тестирање на спортисти, ученици, рекреативци и други субјекти во склоп на Научно истражувачки институт за спорт.
Нашата Институција имаше средба со АМСМ и предложивме проект „Мерење и тестирање на младите во спортот“ како лонгитудинално истражување врз које ќе можат федерациите и клубовите да ги програмираат квалитетно своите програми.
Со Македонскиот олимписки комитет имаме одлична соработка потпишавме меморандум за соработка и акциски план со што се обврзуваат олимпијците да ги користат нашите експертски услуги во однос на проценка на анртополошкиот статус.
Нашиот факултет и МОК заедно се залагаат за промоција на Родова еднаквост во спортот и спортските, образовни и стручни тела и институции.
- Ги поттикнуваме сите наши кадри кои работат во спортот да ја понудат програмата и услугите на институтот. Заедно и институционално сме посилни.
- Ги стимулираме наставниците и соработниците кои ќе добијат меѓународен или национален проект, преку обезбедување на помош, како во финансискиот дел така и во однос на кадровските, просторните, техничко-технолошки, административните и сите други потребни услови
- Обезбедуваме правовремени информации во одност на можностите за апликација на одредени проекти. Континуирана едукација на сите кадри, а посебно на младите научни кадри во однос на пишување апликации за пријава во национални, а пред се во меѓународни научни проекти.
- Ја стимулираме мобилноста на научниот кадар во однос на нивен престој во одредени европски и светски центри и институции;(оваа година online присуство). Но во месец септември веќе се отвори можноста за мобилност со физичко присуство.
- Директно ги вклучуваме студентите од последипломски и докторски студии во научни и апликативни проекти.
- Продолжи издавањето на меѓународното научно списание на Факултетот RESEARCH IN PHYSICAL EDUCATION, SPORT, AND HEALTH и излезе деветнаесетиот број со што станавме

релевантни за вреднување на трудоите за избор во наставно-научно звање и добивање на менторство.

- Продолжи издавањето на стручното списание Кондиција кое го издава Факултетот и излегаа броевите 13 и 14. Истото наиде на голем интерес кај пошироката популација, особено родителите и кај стручните кадри од голем број спортски дисциплини.

Факултетот со свои претставници активно учествуваше на повеќе стручни и научни домашни и меѓународни конференции. Сите се реализираа online.

Во изминатата година Факултетот потпиша повеќе меморандуми за соработка со повеќе институции, факултети, здруженија и невладини организации.

ИСТОРИСКА ОДЛУКА СО ОПШТЕСТВЕНА ВРЕДНОСТ ПОВРЗАНА СО ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА ПРОДОЛЖУВА ВО КОНТИНУИТЕТ

Во изминатите триесет години, континуирано постоеше идејата за воведување на наставата по физичко воспитување во одделенската настава, меѓутоа не постоеше сила која можеше таа идеја да ја реализира. Беа направени голем број истражувања поврзани со здравствениот статус на децата. Добиените резултати беа поразителни, откриени беа повеќе деформитети и прекумерна телесна тежина кај голем број деца. Сите откриени состојби ја наметнуваа потребата од водење поголема грижа за детскиот развој во најчувствителниот период од нивниот живот.

Историскиот момент се случи 2019 година, благодарејќи на иницијативата и упорноста на нашата институција, како и разбирањето и поддршката од Министерството за образование, СЗО, Министерството за здравство, Бирото за развој на образованието, Медицинскиот факултет и сите Педагошки факултети од државата. Беше направена измена и дополнување во Законот за основно образование, со што тандем наставата по физичко воспитување стана задолжителана во одделенската настава, со што се направи историска одлука со општествена вредност директно поврзана со здравјето на децата. Во 2019 година таа се реализира само во прво одделение, но континуирано во секоја наредна година ќе се реализира и во погорните одделенија. Тандем наставата подразбира, заедничка реализација на часот по физичко воспитување од страна на одделенскиот наставник и професорот по физичко воспитување. 2019 година тандемот започна кај првачињата, минатата година кај децата од второ одделение, оваа 2021 година кај децата од третто одделение..Ова зборува за висока свест за физичка активност.

ЦЕНТАР ЗА АНАЛИЗА И ОБРАБОТКА НА РЕЗУЛТАТИ

Како внатрешна единица на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, функционира Центарот за анализа и обработка на резултати, кој овозможува стручна помош околу дефинирањето на предметот, целите, проблемот и хипотезите на истражувањето, правењето на матрици за внесување на податоците, внесување на податоците, нивно филтрирање и подготвка за статистичка обработка, интерпретација на добиените резултати, нивни табеларен или графички приказ и печатење на резултатите. Во Центарот се меморираат сите внесени податоци и на тој начин е овозможено формирање на база на податоци која ќе може да се користи за научно-истражувачката работа, но и нивно објавување во научни и стручни публикации. Сите кандидати од вториот и третиот циклус на студии постапуваат во согласност со одредбата на Факултетот која поврзана со обработка на податоци

ИНСТИТУТОТ ЗА НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА ВО СПОРТОТ

Институтот за научноистражувачка работа во спортуот, како внатрешна организациона единица на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, својата работа и делеување ги темели на Законот за високото образование и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Материјално-финансиско работење на Институтот се води согласно закон од Стручната служба на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, како за останатите внатрешни организациони единци, катедрите и Центарот за електронска обработка.

Институтот за научно-истражувачка работа на Факултетот, реализира фундаментални истражувања во спортуот.

Во изминатиот период преку институтот за научно-истражувачка работа се реализирани повеќе тестирања на спортисти:

- Кошаркари - репрезентативци
- Одбојкарки - репрезентативки
- Ракометари – репрезентативци
- Мачевалци –репрезентативци
- Спортисти од индивидуалните спортови

Изготвивме и реализираме развојни и апликативни проекти, едукација на човечките ресурси во спортуот, примена на научни истражувања од базичните науки во спортуот, истражувања поврзани со планирање, водење и трансформирање на клубовите и федерациите, како и истражувања за потребите на централната и локалната власт, во насока на креирање политики за развој на спортуот и образованието.

Во институтот е основан „Центар за континурана едукација“, кој игра важна улога во едуирањето на наставниците по физичко воспитување. Преку конкретни тематски содржини, ги запознава со најновите технологии во организирањето и планирањето на наставата по предметот физичко воспитување.

Центар за континурана едукација го реализираше вториот online семинар, усвршувањето и професионалното напредување на тандем наставниците по физичко образование и воопшто на професорите по физичко е многу значајна компонента во подигнување на квалитеот на натсвата по физичко образование и образованието воопшто.

Центарот за професионален развој и стручно усвршување при Факултетот за физичко образование спорт и здравје- Скопје, на ден 23.09.2021 година го реализираше првиот од трите On-line семинари, како дел од тематиките за **“Предизвици и перспектива во наставата по физичко образование: Професионален развој и стручно усвршување на тандем наставниците”**.

Целта на овие **етапни едукации** е инкомпонирање на предизвиците од тандем наставата по физичкото образование, како и професионална надградба, развој и стручно унапредување на тандем наставниците.

Тема на online едукацијата беше **“Педагошко, психолошки и социолошки компоненти во тандем наставата”** во реализација на Катедрата по општествена кинезиологија.

Активни слушатели во текот на предавањата имаше околу 160 одделенски наставници и наставници по ФЗО во одделенска настава.

Во врска со напред наведените активности Ве информираме и за динамиката и тематиката на предвидените останатите On-line семинари. Семинар 2 (26.10.2021): со тема: Методски аспекти на основните елементи од спортските игри во одделенската настава и семинар 3 (23.11.2021): со теми: Гимнастика и ритмика во одделенската настава и Атлетика во одделенската настава.

Континуираната едукација е дел „Long life learning“.

За потребите на Институтот, опремена е истражувачка лабораторија во која, покрај постоечката, сместена е и новата софистицирана научно-истражувачка опрема:

- оптичка подлога - "Optojump"
- велосипед ергометар - "Monark 928E"
- сензори за мониторирање на срцевата фреквенција
- фотокелии со катадиоптер
- калипери за мерење поткожно масно ткаење - "Gima"

Институтот успешно ги надминува сите предизвици кои се наметнуваат со својата сложеност.

Развојот на научната мисла во спортот е детерминиран од научно-стручните кадровски потенцијали и солидна материјална основа.

Не треба да се залажуваме дека со основањето на Институтот работата е завршена и од денес научните сознанија и мисла ќе бидат секојдневие во спортот. Напротив започнавме сложен и макотрпен процес во кој приоритет е кадровското, организационо и материјално консолидирање.

Затоа, појдовме од најтешкиот дел да ги диференцираме научните работници во спортот, едуцирани и подгответи да го понесат товарот на творечки теми и да придонесат за примена на науката во тренажниот систем, спортската технологија, здравјето на спортистите и унапредување на наставата по физичко и здравствено образование во Република Македонија.

ПРОСТОРНО - МАТЕРЈАЛНИ УСЛОВИ

Во однос на просторно материјалните услови може слободно да кажеме дека истите се на нездадоволително ниво. Ваквата состојба во голема мерка ја отежнува работата на Факултетот и не дава можности за непречен развој.

Новата сала, до некаде ја подобри состојбата со делот на практичните предмети, но останатиот дел на предавални, амфитеатри, лабаратории и др. се навистина на нездадоволителни ниво. Просторот за изведување на наставата за сите студиски групи и сите нивоа на образование не ги задоволува потребните нормативни стандарди.

Во таа насока треба се направени следните активности:

- Направен е оптимален распоред на спортските сали во кои се изведува практична настава.
- Спроведовме комплетен менаџмент на спортската сала Македонски хериои, како би станала профитабилна и рентабилна.
- Целосно е средена архивата на Факултетот, што претставува законска обврска на секоја високообразовна институција.
- За потребите на Институтот за научна истражувачка работа опремена е просторија за прием на странки и лабораторија за тестирање и мерење со најсофицицирана опрема следејќи ги светските и европските трендови
- Набавена е соодветна спортска опрема за потребите на секој предмет.
- Набавена е компјутерска технологија и др. технички средства.
- Скриптарата на Факултетот отворена 2019 се покажа како неопходна за нашите студенти, и овозможи студентите да набавуваат: пријави, пријавни листови, индекси, потребната литература за секој предмет, да фотокопираат и др.

- На влезот на Факултетот, култивиран е просторот, со бекатон плошки и тревник.
- Во спортската сала се поставија висечки кошеви со кои ја олесни практичната настава по различни спортски дисциплини, со средства од Универзитетот
- Набавени се спортски реквизити-татами за боречки спорти како неопходен дел за изведување на овие атрактивни индивидуални спорти.
- Просторите кои порано ги користел Факултетот (Тутун) се реновираа, наскоро ќе се стават во функција. Голема благодарност за подршката за да можеме овие простории и спортска мала сала да ги ставиме во функција за подостоинствена настава за студентите.

ФИНАНСИИ

Според последните податоци односот на буџетски средства и средствата од самофинансирање априроксимативно е 54 % : 46 % во полза на буџетските средства, со тенденција на зголемување на делот на сопствени средства.

За да продолжи трендот на зголемување на сопствените средства потребно е:

- Да се зголеми бројот на запишани студенти на насоката спорт;
- Да се зголеми бројот на атрактивни студиски програми;
- Да се зголеми бројот на меѓународни и домашни проекти;
- Да се продлабочи соработката со спортските Федерации во сегментот на едукација на стручни кадри и др.;
- Да се воспостави соработка со одредени странски Амбасади каде постојат соодветни фондови за финансирање на одредени проекти во високото образование и др.

Во таа насока, потребно е да се превземат одредени чекори кои ќе одат во насока на изнаоѓање на нови домашни и странски извори на финансирање. Исто така потребна е и поблиска комуникација на Факултетот со Министерството за образование и наука во врска со финансирањето на нашата институција како и со Агенција спорт и млади како природни партнери на Факултетот.

За исполнување на поставените цели потребно е сите ние да вложиме голем труд и заеднички да работиме на подигање на рејтингот на Факултетот, не само во нашата средина туку и пошироко.

Се надевам дека во периодот што ни претстои ќе бидат исполнети сите наши очекувања и дека нашите идни студенти ќе студираат во услови кои ги задоволуваат европските и светските стандарди.

Никогаш да не се заборави спортот односно физичката активност која секојдневно треба да се практикува. Развој и поддршка на Универзитетскиот спорт, училишниот спорт и на детскиот спорт, низ академска приズма.

Само лидери и визионери можат да имаат сериозен, одговорен и здрав поглед кон физичката активност која носи здравје и општествено добро за сите.

